

شنبه ۱۲ آبان ۱۴۰۲
وطن امروز | شماره ۴۱۶۹

فرهنگ و هنر

اخبار

نامگذاری سالن باغ کتاب به نام سیدمر ترضی احمدی

همزمان با ۱۰ آبان تولد ۱۰۰ سالگی مرحوم سیدمرتضی احمدی، بازیگر فقید سینما، یکی از سالن‌های پردیس سینمایی باغ کتاب به نام این هنرمند که روایتگر فرهنگ اصیل شهر تهران بود، نامگذاری شد. وی که گام‌های اولیه را در پیش‌برده‌خوئی و سپس تئاتر برداشت، سال ۱۳۳۶ گوینده فیلم‌های خارجی شد و سر از رادیو و تلویزیون هم در آورد. فعالیت احمدی در تئاتر، رادیو، تلویزیون، آواز بیات تهران و سینما ادامه داشت تا اینکه دوبله برخی شخصیت‌ها از جمله رویاه مکار در کارتون «پینوکیو» را برعهده گرفت. تالیف و گردآوری کتاب با موضوع فرهنگ عامیانه تهران از دیگر فعالیت‌های این هنرمند بود. کتاب‌های «کهنه‌های همیشه نسو»، «فرهنگ بر و بچه‌های ترون» و «پرسه در احوالا ترون و ترونیا» تالیفات وی هستند. احمدی برای حفظ تاریخ شفاهی، برخی از قدیمی‌ترین ترانه‌های کوچمبازاری تهران را به صورت ضربی خوانی بازخوانی کرد.

تماشای «جشن سده» در موزه سینما

در ادامه نمایش‌های ویژه فیلم‌های مستند در موزه سینما تحت عنوان «شب‌های مستند» با مشارکت انجمن صنفی تهیه‌کنندگان سینمای مستند فیلم «جشن سده» ساخته زنده‌یاد منوچهر عسگری‌نسب که درباره آیین زرتشتیان است، روی پرده سالن فرسوز موزه سینما می‌رود. در بیست‌ویکمین نشست «شب‌های مستند» که روز دوشنبه ۱۴ آبان ساعت ۱۷ برگزار می‌شود، محمد تهامی‌نژاد پژوهشگر و مستندساز پیشکسوت، ارد عطلار پور مستندساز و فخرالدین سیدی مستندساز پیشکسوت درباره فیلم صحبت خواهند کرد. ورود برای عموم علاقه‌مندان سینمای مستند آزاد است.

برادر»

از نیوز بلند جایزه گرفت

فیلم کوتاه «برادر» به کارگردانی مهدیه قطب‌الدین محمدی، نویسنده‌ی بلسین پورعزیزی و تهیه‌کننده‌ی محدثه پیرهادی محصول باشگاه فیلم سوره توانست در نوزدهمین دوره جشنواره بین‌المللی فیلم «Show Me Shorts Festival» جایزه بهترین فیلم بین‌المللی را به دست آورد. فیلم کوتاه «برادر» با کسب عنوان بهترین فیلم بین‌المللی و معرفی این جشنواره، واجد شرایط ورود به آکادمی اسکار شد. هدف اصلی جشنواره Show Me Shorts معرفی و نمایش بهترین فیلم‌های کوتاه از سراسر جهان، حمایت از فیلمسازان و نمایش آثار برتر این حوزه برای مخاطبان است. این جشنواره که هر ساله در اکتبر برگزار می‌شود، امسال نیز با نمایش ۱۲۶ فیلم کوتاه از ۸۵ فیلمساز در ۴۰ سالن سینما، میزبان علاقه‌مندان به فیلم کوتاه است. این جشنواره نقش مهمی در ارتقای جایگاه فیلم کوتاه در نیوزبلند و معرفی استعدادهای جدید به جامعه سینمایی ایفا می‌کند. جشنواره به دنبال فیلم‌هایی است که مخاطب را تحت تأثیر قرار دهند و به آنها تجربه‌ی جدید و متفاوت ارائه دهند. جشنواره بین‌المللی فیلم Show Me Shorts، یکی از معتبرترین رویدادهای سینمایی در نیوزبلند، از سال ۲۰۰۶ آغاز به کار کرده و امسال نوزدهمین دوره این جشنواره از ۱۱ تا ۳۱ اکتبر برابر با ۲۰ مهر تا ۱۰ آبان در شهر اوکلند کشور نیوزلند در حال برگزاری است.

بازگشت بهزاد فراهانی به رادیو نمایش

پس از مدت‌ها، بهزاد فراهانی بازیگر و کارگردان پیشکسوت هنرهای نمایشی، با هنرنمایی در نقش «پرومته» به رادیو نمایش بازگشت. «پرومته در زنجیر» نوشته نمایشنامه‌نویس بزرگ تاریخ تئاتر دنیا آیسخولوس (اشیل) که نگارش آن سال ۴۷۹ قبل از میلاد در تواریخ مختلف تخمین زده شده، است. این تراژدی براساس زیست اسطوره بزرگ یونان، پرومئوس که یک تایتان یا نامیرا بوده و با زئوس مخالفت کرده به نگارش درآمده است و یکی از منابع بزرگ اسطوره‌شناسی یونان باستان محسوب می‌شود. کارگردان و دراماتورژ، این اثر داستانی را به گونه‌ی امروزی و در بحث و گفت‌وگوهای یک کلاس دانشگاهی آغاز می‌کند. «پرومته در زنجیر» به سردبیری فریدون محرابی، تنظیم رادیویی سیمین بنایی، کارگردانی شهرام گیل‌آبادی، تهیه‌کنندگی فرشاد آذرنیادصدراری محمدرضا محتشمی، افکتوری ترکس موسی‌پور و با هنرمندی بهزاد فراهانی در نقش پرومته، اصغر همت، بهرام ابراهیمی، علی میلاعی، علی زرینی، محسن بهرمی و شمس صادقی به تازگی در اداره کل هنرهای نمایشی و رادیو نمایش تولید شده است و به‌زودی از این شبکه پخش خواهد شد.

پژوهشگر گروه واژه‌گزینی فرهنگستان زبان در گذشت

فرزین غفوری، پژوهشگر گروه واژه‌گزینی و عضو هیات علمی فرهنگستان زبان و ادب فارسی در ۵۰ سالگی درگذشت. این پژوهشگر گروه واژه‌گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی از سال ۱۳۹۷ به عضویت هیات علمی فرهنگستان زبان و ادب فارسی درآمده بود. رساله «سنجش منابع تاریخی شاهنامه درباره پادشاهی خسرو انوشیروان» وی سال ۱۳۹۵ برگزیده ششمین دوره جایزه فتح‌الله مجتبیایی شهر کتلب شد. غفوری دیروز در ۵۰ سالگی درگذشت. در سوگ‌نوشته محمدجعفر یاحقی، عضو پیوسته شورای فرهنگستان زبان و ادب فارسی درباره این پژوهشگر آمده است: «هنوز داشت می‌باید و به تولید انبوه نرسیده بود، هنوز داشت برای پژوهش‌های بزرگ‌تر آماده می‌شد که یک روز یعنی همین امروز صبح دیدم یارانش در فرهنگستان سپایبوش برای برقره آخرنش آماده می‌شوند. فرزین غفوری حسابی پای در راه پژوهش نهاده و به تاریخ ساسانیان دل داده بود. موشکافانه از لایه‌های شاهنامه آگاهی‌های ناب و نفیس تاریخی را به در می‌کشید و بر تالیقه مطالعات ادبی - تاریخی می‌نهاد که جای چنین کاری خالی بود و حالا که او هم، به یی‌هنگام، به خیل رفگان پیوست، چه کسی این راه نرفته را دنبال خواهد کرد؟ فکر نمی‌شد که به این زودی قلب را با خود به دل خاک بسپارد و همه شتنگان فرهنگ و ادب را به انتظار بگذارد!

پیامبر اعظم

کسی که نماز را از وقتش تأخیر بیندازد، (فردای قیامت) به شفاعت من نخواهد رسید.

روزنامه سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی

صاحب‌امتیاز و مدیرمسئول: محمد آخوندی
مدیرعامل: زما شکیبایی
سردبیر: سید عابدین نورالدینی

نشانی: خیابان انقلاب اسلامی، بین حافظ و خیابان ولیعصر (عج)، کوچه سعید، پلاک ۹
روابط عمومی: ۶۶۴۱۷۲۸ | تلفن: ۶۶۴۱۷۲۸۲ | نمابر: ۶۶۴۱۷۲۸۳
پيامبر سان: info@vatnemroz.ir | بستا الكترونيك: vatnemroz.ir | ترويج: نشر گستر امروز: ۶۱۹۳۳۰۰

وطن امروز

چرا سید سینمای ایران از آثار ماندگار در حوزه کودک و نوجوان خالی است

راز بچه‌های آسمان

یکی از نکات جالب توجه در بررسی «بچه‌های آسمان»، مقایسه آن با سایر فیلم‌های مطرح سینمای ایران است. در دهه‌های ۱۳۷۰ و ۱۳۸۰، سینمای ایران با موجی از فیلم‌های نئورئالیستی و اجتماعی روبه‌رو بود که به مسائل زندگی مردم، بویژه طبقات پایین جامعه می‌پرداختند. آثاری همچون «خانه دوست کجاست» به کارگردانی عباس کیارستمی و «باد ما را خواهد برد» نیز به نحوی به زندگی کودکان و ارتباط آنها با جهان بزرگسالان می‌پرداختند اما مجیدی در «بچه‌های آسمان» رویکردی متمایز داشت. او با تمرکز بیشتر بر عواطف و احساسات فردی شخصیت‌هایش، تماشاگران را به درکی عمیق‌تر از مشکلات و چالش‌های کودکان فقیر جامعه ایران دعوت می‌کرد.

«بچه‌های آسمان» را می‌توان یکی از برجسته‌ترین نمونه‌های سینمای نئورئالیستی ایران دانست. این سبک که با فیلم‌های کیارستمی و سایر کارگردانان ایرانی شناخته می‌شود، از واقع‌گرایی در روایت و نمایش مستقیم زندگی روزمره مردم الهام می‌گیرد. در سینمای نئورئالیستی، جزئیات زندگی شخصیت‌ها، بویژه طبقات فرودست جامعه، به شکلی دقیق و با نگاهی بی‌پرده به تصویر کشیده می‌شود. مجیدی با این فیلم، به این جریان سینمایی پیوست و توانست با یک داستان ساده اما تأثیرگذار، واقعیت‌های تلخ و شیرین زندگی در جامعه ایرانی را به نمایش بگذارد.

«بچه‌های آسمان» به عنوان یکی از پیشگامان سینمای اجتماعی ایران، تأثیر زیادی بر فیلم‌های بعدی این ژانر داشت. این فیلم نشان داد حتی با داستانی ساده و بدون استفاده از جلوه‌های ویژه یا بودجه‌های کلان، می‌توان اثری ساخت که نه تنها مخاطب داخلی، بلکه تماشاگران جهانی را نیز تحت تأثیر قرار دهد. این فیلم هم‌چنین الهام‌بخش بسیاری از فیلمسازان جوان ایرانی شد تا به روایت زندگی روزمره مردم بویژه کودکان و نوجوانان از زاویه‌ای انسانی‌تر بپردازند.

در نهایت، «بچه‌های آسمان» یکی از برجسته‌ترین آثار سینمای ایران است که با سادگی داستان و عمق احساسات، به یکی از ماندگارترین فیلم‌های این کشور تبدیل شده است. مجیدی با این اثر نه تنها به نمایش مشکلات اجتماعی و فرهنگی جامعه ایران پرداخت، بلکه توانست با بهره‌گیری از عناصر انسانی و اخلاقی، پیامی جهانی را به مخاطبان منتقل کند. موفقیت این فیلم در جشنواره‌های مختلف بین‌المللی، از جمله نامزدی اسکار، نشان‌دهنده تأثیرگذاری و قدرت اثر این اثر در سینمای جهانی است.

«بچه‌های آسمان» فیلمی است که هر مخاطبی را به تفکر و تأمل وادار می‌کند، اثری که با ما یادآوری می‌کند در دنیای پرمشکل امروز، هنوز ارزش‌هایی چون عشق، همدلی و مسؤلیت‌پذیری می‌توانند چراغ راه زندگی باشند.

فیلم «بچه‌های آسمان» به کارگردانی مجید مجیدی یکی از ماندگارترین آثار سینمای ایران است که توانست با داستانی ساده و در عین حال عمیق، مسائل اجتماعی و فرهنگی مهمی را به تصویر بکشد. این فیلم با تکیه بر مصمصومیت کودکان، تلاش برای غلبه بر مشکلات و نمایش قفسر و نابرابری‌های اجتماعی، به یکی از تأثیرگذارترین آثار سینمای ایران تبدیل شد.

موفقیت‌های بین‌المللی این فیلم، از جمله نامزدی برای جایزه اسکار، نشان داد این اثر تا چه اندازه توانسته پیام‌های خود را به مخاطبان جهانی نیز منتقل کند. «بچه‌های آسمان» نه تنها یک فیلم درباره کودکان و دنیای آنهاست، بلکه اثری است که به شکلی عمیق‌تر به مسائل انسانی، اجتماعی و فرهنگی می‌پردازد. این فیلم، با وجود سادگی در روایت، توانست تأثیرات عمیقی بر بیننده بگذارد و جایگاه ویژه‌ای در تاریخ سینمای ایران به دست آورد.

خارجی شد. بچه‌های آسمان به عنوان یکی از بهترین آثار سینمای ایران، نه تنها به لحاظ بین‌المللی موفق بوده، بلکه در داخل کشور نیز با استقبال گسترده‌ای مواجه شد. این فیلم توانست هم نظر منتقدان و هم نظر مخاطبان عام را به خود جلب کند و به عنوان یکی از نمادهای سینمای انسانی و اخلاقی ایران شناخته شود. این فیلم همچنین آغازگر مسیر موفقیت مجید مجیدی در عرصه بین‌المللی بود. پس از بچه‌های آسمان، مجیدی به عنوان یکی از کارگردانان برجسته سینمای ایران شناخته شد و توانست با آثار دیگری همچون رنگ خدا و باران نیز به موفقیت‌های بزرگ دست یابد.

بچه‌های آسمان نه تنها یک اثر هنری است، بلکه بازتابی از واقعیت‌های اجتماعی و فرهنگی ایران نیز محسوب می‌شود. فیلم به طور غیرمستقیم به مشکلاتی همچون نابرابری‌های اجتماعی و تلاش‌های فردی برای غلبه بر این مشکلات می‌پردازد. این فیلم توانست توجه مخاطبان را به مسائل اجتماعی جلب کند و نگاه تازه‌ای به زندگی طبقات پایین جامعه ارائه دهد. یکی از تأثیرات فرهنگی مهم فیلم، تقویت روحیه همبستگی و مسؤلیت‌پذیری در میان کودکان و نوجوانان است.

«بچه‌های آسمان» بخوبی نشان می‌دهد چگونه کودکان با وجود تمام مشکلات و سختی‌ها می‌توانند نقش‌های مهمی در خانواده‌های خود ایفا کنند و با تلاش و اراده به موفقیت دست یابند. منتقدان داخلی و بین‌المللی به تحسین این فیلم پرداخته‌اند. بسیاری از منتقدان به سبک روایی مجیدی و توجه او به جزئیات انسانی و اخلاقی اشاره کرده‌اند. برخی منتقدان، بچه‌های آسمان را به عنوان نمونه‌ای سینمای مینیمالیستی و انسانی ایران معرفی کردند که توانسته با کمترین امکانات، بیشترین تأثیر را بر جا بگذارد. راجر ایبرت، منتقد برجسته آمریکایی، در نقد خود از «بچه‌های آسمان» نوشت: این فیلم یکی از بهترین نمونه‌های سینمای جهان است که توانسته با استفاده از داستانی ساده و جهانی، پیام‌های عمیق انسانی را به مخاطبان منتقل کند. ایبرت به توانایی مجیدی در خلق لحظات احساسی و واقعی در فیلم اشاره و آن را یکی از بهترین آثار سینمای کودکان معرفی کرد.

کند. در ادامه به بررسی دقیق‌تر این فیلم از زوایای مختلف خواهیم پرداخت.

فیلم «بچه‌های آسمان» داستان علی (با بازی امیر نادری) پسر نوجوانی است که کفش‌های خواهرش زهرا (با بازی بهاره صدیقی) را گم می‌کند. خانواده علی در فقر زندگی می‌کنند و او با ترس مجازات پدر و مادرش، به خواهرش قول می‌دهد این ماجرا را مخفی نگه دارند و به جای خرید کفش جدید، به نوبت از کفش‌های خود استفاده کنند. فیلم روایتگر تلاش علی برای جبران این خطا و همچنین تلاشی برای شرکت در یک مسابقه دویدن به امید کسب جایزه‌ای است که شامل یک جفت کفش می‌شود.

مجیدی در «بچه‌های آسمان» با استفاده از سادگی روایت و رویکرد مینیمالیستی، توانسته است اثری عمیق و تأثیرگذار خلق کند. او با استفاده از داستانی ساده و معمولی، توانسته احساسات انسانی را بخوبی منتقل کند. یکی از ویژگی‌های برجسته کارگردانی مجیدی، توجه به جزئیات و خلق صحنه‌هایی است که بیننده را به دنیای فیلم نزدیک می‌کند.

مجیدی با استفاده از لوکیشن‌های واقعی و انتخاب محیط‌هایی که نماد فقر و زندگی طبقه پایین جامعه است، فضای بسیار واقع‌گرایانه و ملموس خلق کرده است. کوچه‌های باریک، خانه‌های قدیمی و فضایی که شخصیت‌های فیلم در آن زندگی می‌کنند، بخوبی دنیای سخت و پرچالش کودکان فیلم را نشان می‌دهد. بچه‌های آسمان یکی از معدود فیلم‌های ایرانی است که توانست به موفقیت‌های بین‌المللی دست یابد. مهم‌ترین افتخار این فیلم، نامزدی برای جایزه اسکار، بهترین فیلم خارجی‌زبان در سال ۱۹۹۸ بود. این نخستین باری بود که یک فیلم ایرانی به این مرحله از جوایز اسکار رسید و توجه جهانیان را به سینمای ایران جلب کرد. هرچند فیلم در این رقابت موفق به کسب جایزه نشد اما همین نامزدی توانست تحسین بسیاری از منتقدان و مخاطبان بین‌المللی را به همراه داشته باشد.

علاوه بر نامزدی در اسکار، بچه‌های آسمان در جشنواره‌های مختلف دیگری نیز موفق به کسب جوایز شد. این فیلم در جشنواره فیلم مونترال جایزه بهترین فیلم را دریافت کرد و همچنین در جشنواره فیلم سنگاپور برنده جایزه بهترین فیلم

در سی‌امین برنامه سلسله جلسات نمایش فیلم تئاترهای خانه هنرمندان ایران مطرح شد

روایت سمندریان از فروپاشی فضیلت

سمندریان داشتیم، از ایشان سوال کردم چرا این اثر را ۲ مرتبه و در آن زمان اجرا کردید؟! ایشان در پاسخ به موضوع هشدار دادن اشاره کرد. اینکه فقر در حال گسترش در جامعه است و وقتی این اتفاق رخ دهد، اخلاقیات از بین می‌رود اما در سال ۵۱ به یک صورت دیگر به متن دورنما نگاه می‌کند. در آن اجرا جمله‌های شیخی و بازیگران دیگری حضور دارند. نگاه آقای سمندریان در این اجرا، به جامعه‌ای است که چشم خود را روی بسیاری از مسائل بسته است. او ادامه داد: نمایشنامه «ملاقات بانوی سالخورده» علاوه بر

گروه فرهنگ و هنر: سی‌امین برنامه سلسله جلسات نمایش فیلم تئاترهای شاخص با همکاری مشترک انجمن صنفی منتقدان، نویسندگان و پژوهشگران خانه تئاتر و سینما تک‌خانه هنرمندان ایران، به نمایش فیلم تئاتر «ملاقات بانوی سالخورده» (۱۳۸۶) به کارگردانی حمید سمندریان و نویسندگی فریدریش دورنما اختصاص داشت. پس از نمایش این فیلم تئاتر، نشست نقد و بررسی آن با حضور عباس غفاری (میزبان) و مجید کیانیان (منتقد تئاتر) برگزار شد. مجید کیانیان در این نشست گفت: من جزو آخرین نسلی هستم که شاگرد آقای سمندریان در حوزه کارگردانی بودم. آقای سمندریان می‌گفت در هر برهه‌ای از سن و زندگی‌ام وقتی در مواجهه با اموز که اثر هنری قرار می‌گیرم، یک چیز جدید از آن می‌گیرم. ۲۰ سال پیش به گونه دیگری به این جمله نگاه می‌کردم اما وقتی بعدها به آن فکر کردم، دیدم خودم نیز در مواجهه با بسیاری از آثار، همین حس را دارم. به عنوان مثال، وقتی نخستین بار فیلم گاو را دیدم، تحت تأثیر جملات کلیشهای بودم اما ۲۰ سال بعد تحت تأثیر زندگی و تجربیاتی که داشتم، به دریافت دیگری رسیدم. او افزود: امروز که می‌خواستم درباره این اثر صحبت کنم، به جمله آقای سمندریان فکر کردم. نکته جالب اینکه آقای سمندریان این متن را دو مرتبه اجرا کرده است؛ یک مرتبه

اینکه جزو متن‌های برتر دورنما است، جزو برترین متن‌های قرن بیستم نیز هست. حتی نسخه‌های سینمایی در خارج و داخل ایران از آن ساخته‌اند. در نقاط مختلف جهان نیز از این اثر برداشت‌های متفاوتی شده ولی همیشه درباره نگاه او بحث‌هایی مطرح بوده است.

در ادامه این نشست کیانیان گفت: رد پای آقای سمندریان در اثر وجود دارد اما خالق نمایشنامه دورنماست. کما اینکه ما مقوله فروپاشی فضیلت را در دیگر آثار دورنما نیز می‌توانیم ببینیم. دورنما اثر اثر را در دهه‌های ۵۰ و ۶۰ نوشته است. یعنی آن را بعد از جنگ دوم جهانی در سوئیس و در فضای آلمانی نوشته که خودش صاحب فلسفه است. چگونه در یک جامعه تغییر سیستماتیک اخلاقی روی می‌دهد؟! به هر ترتیب یک جامعه‌ای به طور قراردادی توافق می‌کند تا یک اخلاقی را ایجاد کند و ذیل نفوذ عوامل بیرونی مانند قدرت، ترس، طمع و زیاده‌طلبی این اخلاقی تغییر می‌کند. در نمایش نیز می‌بینیم یکسری توافقی شکل گرفته است اما بعد از ارائه پیشنهاد توسط زن سه مرور قراردادها تغییر می‌کند. به مرور امر اخلاقی در آدم‌ها شکل گرفته و گزرها در آنها تغییر می‌کند و جامعه به جایی می‌رسد که کتنش واپسین آن به لحاظ اخلاقی تحت تأثیر آن تغییر سیستماتیک اخلاق، ۱۸۰ درجه مخالف چیزی می‌شود که اول طلب کرده است.